

Kataisen hallituksen kuntauudistuksesta

Aikataulu

- Työryhmän esityksen tultua julki käydään maakunnallinen aluekierros: 18 tilaisuutta aikavälillä 14.2. – 21.3.2012.
 - o Pohjois-Karjala tiistai 14.2.2012, Joensuu
 - o Etelä-Karjala keskiviikko 15.2.2012, Lappeenranta
 - o Kymenlaakso torstai 16.2.2012, Kouvola
 - o Etelä-Pohjanmaa tiistai 21.2.2012, Seinäjoki
 - o Keski-Pohjanmaa keskiviikko 22.2.2012, Kaustinen
 - o Pohjanmaa torstai 23.2.2012, Vaasa
 - o Lappi maanantai 27.2.2012, Rovaniemi
 - o Kainuu perjantai 2.3.2012, Kajaani
 - o Satakunta tiistai 6.3.2012, Pori
 - o Pirkanmaa keskiviikko 7.3.2012, Tampere
 - o Kanta-Häme torstai 8.3.2012, Forssa
 - o Keski-Suomi maanantai 12.3.2012, Jyväskylä
 - o Pohjois-Savo tiistai 13.3.2012, Kuopio
 - o Etelä-Savo keskiviikko 14.3.2012, Mikkeli
 - o Päijät-Häme torstai 15.3.2012, Lahti
 - o Pohjois-Pohjanmaa maanantai 19.3.2012, Oulu
 - o Varsinais-Suomi tiistai 20.3.2012, Turku
 - o Uusimaa keskiviikko 21.3.2012, Helsinki
- Aluekierrosten jälkeen kuntien valtuustojen tulee antaa perusteltu vastaus esitykseen. Vastaukset on toimitettava valtiovarainministeriöön 13.4.2012 mennessä.
- Perustettava kuntarakennelakityöryhmä käy läpi kuntien antamat vastaukset sekä tekee esityksen hallitukselle, joka päättää jatkosta: kriteerit uudelle kuntajaotukselle, ohjauskeinot päästä tavoitteeseen ja aikataulu.
 - o hallitusohjelman mukaan kuntarakenneuudistus toteutetaan ”tällä vaalikaudella”, joka puhuu vuoden 2015 puolesta, jolloin uusi kuntarakenne olisi toiminnassa
- Uusi kuntarakennelaki annetaan eduskunnalle syksyllä 2012. Laki astuu voimaan vuoden 2013 alusta.
- Kuntauudistukseen liittyy myös kuntalain sekä valtiosuuslain kokonaisuudistus. Työ niissä alkaa jo kuluvan kevään aikana, vaikka tulevasta kuntarakenteesta ei ole olemassa päätöstä.

Mihin Kataisen kuntauudistus nojaa?

- Työssäkäyntialueiden perusteella muodostettaviin elinvoimaiseen kuntarakenteeseen
- Vahva peruskunta vastaisi palvelujen järjestämisestä
- Tavoitteena on, että uudet kunnat suoriutuisivat palvelukustannuksista omalla rahoituksella (mikä on mahdotonta)
- Kuntien välinen yhteistyö kielletään kokonaan
- Alueille, jonne vahvaa peruskuntaa ei voida muodostaa mm. pitkien etäisyyksien takia, tarjoaa hallitus ns. vastuukuntamallia
 - o käytännössä kunta joutuisi ostamaan palvelut ns. isäntäkunnalta voimatta vaikuttaa palvelun laatuun ja hintaan

Poliittista arviointia

- Hallituksen kuntauudistuslinjan syvin olemus on **ideologinen halu keskittää kehyskuntien ja maaseudun verorahat, valtionosuudet, maksutulot ja palvelut keskuskaupungille, joka ei menettäisi uudistuksessa juurikaan päätösvalloistaan.**
 - o samaa mieltä ovat olleet kunnallisan alan professorit ja muut asiantuntijat, joiden varoituksille hallitus on ollut kovakorvainen
 - o asiantuntijoiden mielestä varmaa vain on, että lähipalvelut ja lähidemokratia tulevat kärsimään. Säästöjä ei uudistuksella saada aikaan tai pelasteta kuntataloutta.
 - o kuntauudistuslinjasta sopivat hallitusohjelmaneuvoitteluihin käytännössä Jan Vapaavuori (kok.) ja Jouni Backman kaksistaan (sdp). Asiantuntijoita, Kuntaliittoa ja edes valtiovarainministeriön kuntaosastoa ei kuultu lainkaan.
- Hallituksen rivit eivät ole täysin yhteneväiset. Vaikka Katainen ja Urpilainen vakuuttavat rintamalinjan olevan vahva, niin peruspalveluministerin ja muiden sdp:n kansanedustajien ulostulot eivät tätä väitettä tue.
- Kuntakarttaa, olipa siinä 70, 100, 150 tai 250 kuntaa, ei toteudu ilman pakkoliitoksia. Se on aivan päivänselvää. Sdp ja muut hallituspuolueet eivät pakkoliitoksiin lähde. Kokoomus vain tyytyy toteamaan, että ohjauskeinoista ei ole päätetty.
- Siksi kokoomukselle ja Kataiselle kuntauudistuksesta on tullut arvovaltakysymys. Kokoomus keskeytti käynnissä olleen Paras-hankkeen ja nyt kaikki uudistustyö kunnissa on seis kuntakentällä, kun odotetaan.
- Kokoomus ja sdp tavoittelevat kuntauudistuksellaan myös valta-asemiensa vahvistamista kuntakentällä